

Załącznik do Uchwały Nr LI/320/2023
Rady Miejskiej w Jastrzębiu
z dnia 28 lutego 2023 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY W GMINIE JASTRZĄB
NA LATA 2023-2025**

Jastrzęb 2023 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie
2. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań w ramach programu wspierania rodzin
3. Diagnoza środowiska lokalnego
4. Analiza lokalnego systemu wspierania rodziny
5. Cele programu
6. Adresaci programu
7. Finansowanie programu
8. Przewidywane efekty i rezultaty programu
9. Monitoring i ewaluacja
10. Prace nad przygotowaniem programu
11. Harmonogram realizacji zadań programu

1. Wprowadzenie

W myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Program służy wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To tutaj nabywa ono wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach.. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej. Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i w konsekwencji umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą strukturą w prawidłowym rozwoju dziecka, należy zadbać o to aby pozostało w niej jak najdłużej. Stąd aby rodzina prawidłowo wykonywała swe funkcje należy ją wspierać poprzez szeroko rozumianą pracę, w jej najbliższym otoczeniu, bez konieczności odrywania dziecka od rodzin. Wszelkie działania powinny być powadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny), zmierzający do przywrócenia naturalnych więzi i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty. Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej

degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Pomimo powstawania wielu nowych instytucji, nastawionych na wspieranie rozwoju człowieka, żadna z nich nie jest w stanie zastąpić rodziny, która nadal jest najważniejszym środowiskiem życia i rozwoju człowieka. Właściwie funkcjonująca wspólnota rodzinna, stanowi wartościowe środowisko socjalizacyjne i wychowawcze dla swoich członków, którzy szukają w niej oparcia, wzmocnienia, poczucia bezpieczeństwa oraz zaspokojenia podstawowych potrzeb. W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcyjności rodziny, dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Osłabienie rodziny zarówno w sferze materialno - bytowej, jak i w sferze więzi rodzinnych wymaga podjęcia stosownych kroków ze strony państwa. Wszelkie działania podejmowane dla dobra dziecka i jego rodziny powinny być spójne i zgodne z potrzebami osób. W związku z tym Gmina Jastrzęb od lat prowadzi działania pomocowe dla rodzin z dysfunkcjami. Aby móc kompleksowo wspierać rodziny należy stworzyć gminny program wspierania rodziny, którego realizacja należy do zadań własnych gminy. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 jest wspomaganie dzieci oraz udzielanie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny koncentrować się na wspomaganie osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu i odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Program Wspierania Rodziny na lata 2023 -2025 stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny z zapisami Strategii Rozwiązywania Społecznych w Gminie Jastrzęb.

2. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań w ramach programu wspierania rodziny.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym regulującym wszystkie aspekty życia członków naszego społeczeństwa. Jest to akt prawny najwyższej wagi, któremu powinny być podporządkowane ustawy i rozporządzenia dotyczące różnych sfer życia społecznego. W omawianym obszarze zagadnień, poza tym aktem prawnym należy kierować się także poniżej wskazanymi przepisami prawnymi :

1. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. (tj. Dz. U. z 2022r., poz. 477).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 1249 z późn.zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 2268 z późn.zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn.zm.).
5. Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023r. poz. 40).

6. Ustawy z dn. 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2020. poz. 1329 z późn.zm.)
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2023r. poz.172).
8. Zarządzenie Nr 102/2014 Wójta Gminy Jastrzęb z dnia 31 grudnia 2014 w sprawie wyznaczenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębiu jako właściwego do realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny do prowadzenia postępowań w sprawie z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.
9. Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Mazowieckim na lata 2021-2025
10. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.
11. Gminny Program przeciwdziałania przemocy.

3. Diagnoza środowiska lokalnego.

Jastrzęb jest gminą miejsko - wiejską, położoną w województwie mazowieckim, w powiecie szydłowieckim. Graniczy z gminami: Mirów, Orońsko, Szydłowiec, Wierzbica. Jednostkami pomocniczymi gminy jest trzynaście sołectw: Gąsawy Plebańskie, Gąsawy Rządowe, Gąsawy Rządowe Niwy, Jastrzęb, Kolonia Kuźnia, Kuźnia, Lipienie Dolne, Lipienice Górne, Orłów, Nowy Dwór, Śmiłów, Wola Lipieniecka Mała, Wola Lipieniecka Duża.

Dostępne dane wg stanu na dzień 31.12.2022 r. pochodzące ze źródeł własnych Urzędu Gminy oraz dane pozyskane z jednostek organizacyjnych Gmin, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu, jak również dane zawarte w opracowaniach „Oceny zasobów Pomocy Społecznej na rok 2021 dla Gminy Jastrzęb” pozwalają na przedstawienie poniższych danych:

- gmina liczy **5 110** mieszkańców, w tym **2 580** kobiet i **2 530** mężczyzn,
- liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP to: ..... **425** osoby,
- liczba podmiotów gospodarczych **298**
- liczba przedszkoli publicznych **1**
- liczba żłobków **1**
- liczba niepublicznych punktów przedszkolnych **2**
- liczba oddziałów przedszkolnych **7**
- liczba szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Jastrzęb **3**
- liczba szkół podstawowych prowadzonych przez osobę fizyczną **1**
- liczba niepublicznych placówek oświatowych **1**
- liczba świetlic środowiskowych **1**
- liczba obiektów sportowych (wraz z boiskami szkolnymi) **5**
- liczba Punktów Konsultacyjnych **2**
- liczba placówek pomocy społecznej **1**
- liczba osób korzystających z różnych form pomocy społecznej 281 w tym liczba osób w rodzinach **455**
- liczba przyznanych świadczeń pieniężnych **622**
- liczba przyznanych świadczeń niepieniężnych **365**

- liczba dzieci objętych dożywianiem w stołówkach szkolnych **101**
- liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny **178**
- liczba rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego **19**
- liczba rodzin pobierających świadczenie pielęgnacyjne **38**
- liczba rodzin pobierających świadczenie rodzicielskie **34**
- liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze **574**
- liczba rodzin pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy **12**
- liczba rodzin pobierających zasiłek dla opiekuna **8**
- liczba rodzin pobierających zasiłek pielęgnacyjny **117**

Wszystkie zadania Gminy związane w zakresie pomocy społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej, żadne z zadań nie jest zlecane do realizacji innym podmiotom.

Zadania Gminy w zakresie pracy z rodziną określone w obowiązującej od dnia 1 stycznia 2012 r. ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U z 2022 roku poz.477) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, poza wyłączonej przez ustawodawcę w art. 18 omawianej ustawy realizowane są przez jednostkę samorządu terytorialnego jaką jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Analiza danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębiu wskazuje również, że najczęstszymi przyczynami ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej (wskazanymi przez wnioskodawców) są:

Przyczyny ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach		
	2020	2021	2022
Ubóstwo	109	92	85
Sieroctwo	6	4	2
Bezdomność	2	2	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	32	32	30
W tym wielodzietności	32	32	30
bezrobocie	134	122	105
niepełnosprawność	66	55	59
Długotrwała i ciężka choroba	62	53	62
Bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego -ogółem	3	9	6
W tym: rodziny niepełne	3	9	6

Przemoc w rodzinie	5	8	10
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	3	2
Alkoholizm	7	7	7
Narkomania	0	6	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	2	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0
Zdarzenia losowe	1	1	2
Sytuacja kryzysowa	1	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych została dokonana w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębiu. Rodziny z dysfunkcjami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: przemoc domowa, uzależnienia, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, niezaradnością prowadzenia gospodarstwa domowego, nieumiejętnością gospodarowania budżetem domowym, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym, rzeczowym lub żywieniowym. To pracownicy socjalni są pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku. Dopiero po zdiagnozowaniu problemów w rodzinie, pracownik socjalny wprowadza asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z nią. Asystent rodziny podejmuje działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu zatrudnia jednego asystenta rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy. Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Podkreślić należy, że istnieje zagrożenie, iż działania podejmowane przez tutejszy Ośrodek okazują się niewystarczające z uwagi na brak chęci współpracy rodziny. Obecnie wsparciem asystenta

objętych jest 9 rodzin, w których łącznie jest 22 dzieci. Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Głównym celem asystenta jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Praca asystenta ma charakter kompleksowy. Osoba pełniąca funkcję asystenta dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin (mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych itp.), a także wspiera w podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem. Praca asystenta zgodnie z założeniami ustawy jest realizowana również w przypadku umieszczenia dziecka w tzw. pieczy zastępczej, wówczas asystent uczestniczy we wszystkich działaniach podejmowanych na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej. Obecnie w niezawodowej rodzinie zastępczej umieszczonych jest dwoje dzieci, pochodzących z terenu naszej gminy. Prowadzona praca socjalna i obserwacja środowisk potwierdzają z kolei, iż skala niepokojących zjawisk utrzymuje się na podobnym poziomie przez ostatnie trzy lata, choć liczba zasiłków okresowych znacznie zmniejszyła się, po wypłacie świadczenia wychowawczego. Można by uznać, iż wprowadzenie programu 500+ w dużym stopniu poprawiło sytuację ekonomiczną rodzin.

Przedstawiony stan prawny oraz diagnoza sytuacji społeczno-demograficznej stały się uzasadnieniem do realizacji zadania w formie asystenta rodziny.

Z tabeli poniżej wynika, iż praca asystenta rodziny jest zasadna, chociaż liczba rodzin wymagających tej formy wsparcia spada.

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie/podział na lata		
		2020	2021	2022
1.	Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny.	12	12	13
2.	Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	0	0	0
2.	Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę, w tym:	2	2	2
3.	-ze względu na osiągnięcie celów	1	2	1
4.	-ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0	0	1
5.	- ze względu na brak efektów	1	0	0

6.	- ze względu na zmianę metody pracy	0	0	0
----	-------------------------------------	---	---	---

4. Analiza lokalnego systemu wspierania rodziny.

Przed przystąpieniem do planowania działań w omawianym zakresie należy poznać skalę występujących w środowisku czynników zarówno ułatwiających, jak też i utrudniających osiągnięcie zamierzonego celu, a mianowicie istniejące zasoby instytucjonalne, zasoby ludzkie, sieć instytucji pomocowych i wspierających.

Uznając powyższe i dokonując oceny występujących w środowisku lokalnym zasobów, możliwości i zagrożeń z wykorzystaniem analizy SWOT należy stwierdzić, iż Gmina Jastrzęb posiada następujący zakres zasobów instytucjonalnych:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Placówki oświatowe,
- Placówki ochrony zdrowia,
- Obiekty sportowe,
- Organizacje pozarządowe i kościelne,
- Radnych, Sołtysów i Rady Sołeckie,
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jastrzębiu,
- Punkt konsultacyjny świadczący nieodpłatną pomoc rodzinom (poradnictwo prawne i psychologiczne),
- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- stowarzyszenia działające na terenie gminy,

Mocne strony to:

- doskonała umiejętność i doświadczona kadra instytucji działających na rzecz rodziny,
- realizacja projektów dot. przeciwdziałania wykluczeniom społecznym,
- dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników pomocy społecznej, policji, oświaty,
- dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego,
- poparcie działań i współpraca z przedstawicielami społeczności lokalnej,
- dobra współpraca z Kuratorami Sądu Rodzinnego, służbą zdrowia i dzielnicowym,
- znajomość problemu, współpraca i wsparcie ze strony służb o zasięgu wojewódzkim i powiatowym prowadzących działalność w omówionym obszarze zagadnień,
- zabezpieczenie w budżecie jednostki niezbędnych środków na realizację zadań, w tym zapewnienie środków na pracę asystentów rodziny,
- dostępna oferta pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- efektywne prowadzenie pracy socjalnej i możliwość współpracy z asystentem rodziny w środowisku

Słabe strony dotyczą:

- niewystarczającej infrastruktury socjalnej Gminy (brak lokali socjalnych, brak mieszkań chronionych),
- bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie,
- utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, psychiatra, mediator rodzinny),
- zbyt mała aktywność i gotowość ze strony społeczności lokalnej do współpracy,
- niewystarczające środki finansowe na szerszą skalę działań na rzecz rodzin,
- wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów,
- brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych.

Szanse:

- pozyskiwanie i wykorzystywanie środków pozabudżetowych na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych (środki EFS, ogłoszone konkursy),
- dalszy rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z innymi instytucjami,
- wzrost świadomości i wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziców,
- wzrost umiejętności korzystania przez rodzinę z różnych form wsparcia,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników instytucji pomocowych,
- aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych.

5. Cele programu:

Cel główny: Wspieranie rodzin przeżywających trudności w celu przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin.

Cel szczegółowy 1: Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w rodzinach dysfunkcyjnych.

Zadania:

- zapewnienie dziecku i rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny,
- dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach,
- zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
- monitorowanie sytuacji w rodzinie przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych,
- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- ochrona dzieci i młodzieży przed uzależnieniami, przemocą w rodzinie, przestępczością,
- prowadzenie działalności profilaktycznej na rzecz rodziny,
- doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny,
- upowszechnianie informacji dotyczących uprawnień rodziny i jej członków,

- realizacja programów profilaktycznych i terapeutycznych.

Cel szczegółowy 2: Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.

Zadania:

- udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej i żywieniowej z Ośrodka Pomocy Społecznej oraz świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- praca socjalna świadczona przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębiu,
- udzielanie dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych stypendiów i zasiłków szkolnych,
- zapewnienie rodzinie wsparcia w formie asystenta rodziny,
- umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych,
- działania aktywizujące społecznie i zawodowo na rzecz rodzin, w których członkowie rodziny są bez pracy,
- monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin problemowych i środowisk patologicznych,
- wsparcie kobiet w ciąży powikłanej i rodzin w obliczu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu.
- zapewnienie świadczeń z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu
- poradnictwo w zakresie przewyższania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka
- wsparcie psychologiczne
- pomoc prawna, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych
- współpraca z innymi instytucjami świadczącymi pomoc na rzecz rodzin np. Sąd, Policja itp.,
- współpraca ze szkołami w zakresie pomocy wychowawczej i opiekuńczej, objęcie przez placówki oświatowe pomocą pedagogiczną.

Cel szczegółowy 3: Zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin.

Zadania:

- podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny,
- monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami,
- praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie,
- dążenie do reintegracji rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny biologicznej,
- zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego i informowanie o miejscach pomocy.

6. Adresaci programu:

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
2. Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia i nie sprawuje należytej opieki,
3. kobiety w ciąży powikłanej i rodziny w obliczu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu.
4. Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

Wszystkie dzieci i rodziny objęte pomocą wymagają ochrony ich praw i wolności oraz wsparcia dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka. Prowadzi do niepowodzeń szkolnych oraz wykluczenia społecznego. Rodzina wypełniając swoją funkcję wychowawczą, wpływa na jakość życia młodego pokolenia, jego prawidłowy rozwój emocjonalny i intelektualny.

7. Finansowanie programu:

Źródłem finansowania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Jastrzęb na lata 2023 -2025 są:

- środki własne Gminy Jastrzęb,

8. Przewidywane efekty i rezultaty programu:

Spodziewane efekty realizacji Programu:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- poczucie bezpieczeństwa socjalnego,
- podniesienie poziomu i rozwój różnorodnych form pomocy rodzinie,
- ograniczenie patologii społecznej,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań,
- poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających wsparcia i pomocy,
- pozostawienie dzieci w rodzinie biologicznej,
- reintegracja rodziny naturalnej poprzez powrót dziecka do rodziny,
- konsolidacja działań różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych, instytucji.

9. Monitoring i ewaluacja.

Nadzór nad realizacją Programu, jego monitoring i ewaluację sprawuje Burmistrz, podejmując przy pomocy odpowiednich służb działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie. Koordynacją realizacji Programu zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu. Do dnia 30 marca każdego roku składane będą Burmistrzowi roczne sprawozdania z realizacji zadań Programu w roku poprzednim, łącznie z wnioskami dotyczącymi jego ewaluacji.

10. Prace nad przygotowaniem programu.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Jastrzęb na lata 2023-2025 opracował zespół w składzie:

1. Anna Sadza – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębiu,
2. Elżbieta Dzwonek – pracownik socjalny, Przewodnicząca Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego,
3. Małgorzata Kamienik – asystent rodziny,
4. Katarzyna Figarska – pracownik socjalny,
5. Aleksandra Burek – Przewodnicząca Gminnej komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Diagnozy dokonano w oparciu o analizę dokumentacji będącej w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębiu, Urzędu Gminy i jednostek podległych, jak również materiały udostępnione przez inne podmioty realizujące zadania w omawianych obszarach zagadnień. Wykorzystane zostały także opracowania oceny zasobów pomocy społecznej na lata 2020 - 2022.

11. Harmonogram realizacji programu

Program realizowany będzie na terenie Gminy Jastrzęb w latach 2023 – 2025, będzie na bieżąco prowadzona, pogłębiona diagnoza celem dostosowania działań do potrzeb rozwojowych rodzin dysfunkcyjnych.

Wskaźnikami realizacji programu będą:

- liczba i formy udzielonej pomocy,
- liczba osób udzielonego poradnictwa specjalistycznego,
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia,
- liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny.